

Aan Ministerie van OCW (VO, MBO en HBO),
Voorzitter en leden Commissie OCW en KR van de Tweede Kamer.

Cc Bestuur GvP-school, Sint Eustatius,
RCN/departement OCW (op zowel Bonaire als Sint Eustatius),
Onderwijsinspectie,
Nationale Ombudsman,
Regeringscommissaris op Sint Eustatius.

Sint Eustatius, 16 maart 2021.

In een zeker opzicht ben ik blij dat ik deel uitmaak van de Nederlandse bevolking. In zo goed als alle ranglijstjes waarin een land tevoorschijn kan komen staat Nederland in de top-zoveel (zeg: top tien). Zo denk ik aan de gelukkigste mensen alsook aan het land met een van de beste onderwijssystemen ter wereld. Ik abstraheer nu even van recente ontwikkelingen als een afglijdend leesniveau. Een relatief groot deel van de Nederlandse bevolking is hoger en universitair geschoold en doorgaans gaan kinderen vanaf hun vierde al naar school. Kortom, we zijn gemiddeld gesproken gelukkige en goed opgeleide mensen wanneer je dat afzet tegen de rest van de wereld.

Is deze bevinding gelijkelijk verdeeld over Nederland? Kijk, daar gaat iets mank! En ik wil in dit schrijven Nederland even bezien als bestaand uit twee delen: Europees Nederland en Caribisch Nederland (waarbij Caribisch Nederland geldt als het samenstel van de eilanden Bonaire, Saba en Sint Eustatius). Meer in het bijzonder focus ik op Sint Eustatius: ik woon er.

Het laatste havo-jaar op het eiland was in 2019. Sinds vorig jaar stromen leerlingen uit de school met op zijn hoogst het CSEC-diploma. Het niveau van het CSEC hangt af van het pakket aan vakken dat er aan ten grondslag ligt. En ondanks pogingen om profielen hierin te definiëren die gelijkenis vertonen met de profielen zoals de wet die in Europees Nederland voorschrijft voor het voortgezet onderwijs aldaar laat de Nederlandse Rijksoverheid het Engelstalig deel van Caribisch Nederland een beetje aanmodderen.

Het Besluit CXC in wording ¹ laat scholen op Saba en Sint Eustatius vrij om het vakkenpakket zelf uit te zoeken en wat er ook uitgezocht wordt, zo stelt de minister geruststellend: "*de toelating op het HBO is gegarandeerd zolang er in een zeker minimum aan vakken is voldaan aan een zeker minimum niveau*". Een kind kan zien dat wanneer er uit een veelheid van ongeveer dertig vakken (waaruit kan

¹ Tja, het is er nog niet. Het tweede cohort van leerlingen dat de school uitstroomt doet over ongeveer twee maanden eindexamen, maar de officiële regeling die hieraan inhoud moet geven is er nog steeds niet. De verantwoordelijken zullen zeggen dat er tijdelijke regelgeving is en dat is ook zo maar dat is alleen om te verhullen dat de afgelopen zes jaren (!) kennelijk niet voldoende zijn geweest om een deugdelijk stuk regelgeving uit de startblokken te krijgen.

worden gekozen op CSEC-niveau) er vijf moeten worden gekozen er wel heel veel combinaties mogelijk zijn (om enigszins nauwkeurig te zijn: meer dan honderdveertigduizend). En dat die niet allemaal even geschikt zijn om een te kiezen HBO-opleiding in Nederland te volgen (waarvoor doorgaans een havo-diploma met CM-, EM-, NG of NT-profiel vereist is) lijkt me dientengevolge logisch. De politiek en ambtelijk verantwoordelijken op het ministerie van OCW lijken moeite te hebben de logica van deze redenering te kunnen volgen.

Maar ja, je druk maken om die paar leerlingen (*het zijn trouwens ook Nederlanders*) van de piepkleine eilandjes op zo'n zeventuizend kilometer afstand van Den Haag, dat lijkt toch wel te veel gevraagd. Gisteravond was er op school enige voorlichting over het studeren in (onder meer) Europees Nederland. Ik was erbij en was enigszins verbijsterd. Namens de overheid (departement OCW, Caribisch Nederland) werd aangegeven dat je je beter kon richten op studeren in de regio of elders want Europees Nederland is lastig. Voor een vervolg op MBO-niveau is er vrijwel geen keuze in de Engelse taal, dus je moet het Nederlands redelijk goed machtig zijn. Daar heb ik begrip voor. Maar voor een vervolg op HBO-niveau is er in beginsel keuze genoeg in het Engelstalige domein. Dus zo zwart als de toekomst werd geschetst, is de werkelijkheid helemaal niet. Er werden voorbeelden van afgelopen jaar aangehaald waarbij de inschrijving bij het Fontys in Eindhoven niet vlekkeloos verliep. De bemoeienis van het Caribische departement van OCW was op zijn best reactief; de 'eerste hulp bij inschrijvingsproblemen' heb ik indertijd zelf al ter hand genomen.

En met 'reactief' bedoel ik dat wordt gereageerd op de bestaande situatie die natuurlijk ook te voorzien was. Wanneer het ministerie in Den Haag geen enkele informatie uit laat gaan naar HBO-instellingen aangaande de CSEC-opleidingen van nieuw aan te melden studenten, dan kun je natuurlijk wachten op de ontstane problemen. Ik ben er niet van overtuigd dat de HBO- en MBO-instellingen inmiddels wel zijn geïnformeerd, want ook dit jaar zullen zich weer studenten aanmelden (en wellicht is dat zelfs al gebeurd).

Het is niet slechts vanwege COVID19 dat de cijferlijsten en diploma's van CSEC laat zullen afkomen. Integendeel, dat is een structureel punt. Ook onder normale omstandigheden zijn de resultaten van de examens die worden afgenomen vlak voor de zomervakantie niet eerder dan omstreeks september bekend. Dus daar moeten HBO- en MBO-instellingen dus rekening mee houden. Om die reden krijgen de studenten, zodra de uitslagen binnen zijn op school, een schooldiploma. Dat diploma wordt gedefinieerd in het Besluit CXC in wording, dus wanneer HBO- en MBO-instelling de kandidaat blijven bevragen om een origineel diploma en een originele cijferlijst dan zou dit schooldiploma met cijferlijst moeten volstaan (tenzij deze instellingen daarover natuurlijk niet worden geïnformeerd, hetgeen ik niet uitsluit, gezien de ervaringen van vorig jaar).

Dus in plaats van dat (Caribisch) Nederlandse studenten gebruik kunnen maken van een van de beste onderwijssystemen in de wereld, krijgen zij het advies om later in het jaar of pas een jaar later te beginnen dan wel elders hun licht op te steken. Zonder nu meteen de discriminatiekaart te trekken, vraag ik mij af hoe gemakkelijk onze (Stataanse) studenten van het studeren in Europees Nederland worden afgehouden? Is de duiding 'tweederangsburger' dan toch van toepassing...?

En hoewel het ministerie van OCW er zelf niet meteen voor verantwoordelijk is, zou het helpen wanneer ze ook het opzetten van de gehele keten ondersteunen (voor de Caribisch Nederlandse student). Ik doel hier op het feit dat het gewenst is wanneer de Caribische Nederlander vanuit Caribisch Nederland een BSN en een Digid zou kunnen aanvragen, alsook een rekeningnummer bij een Nederlandse bank. Het vergemakkelijkt de introductie van de Caribisch Nederlandse student in Europees Nederland aanzienlijk bij het aanvragen van studiefinanciering. Dat de zorgverzekering zoals ZVK die aanbiedt aan de Caribisch Nederlandse student die in Europees Nederland gaat studeren niet effectief is, zal ik in deze brief niet nader uiteenzetten (het VWS-domein heb ik hierover al eens geïnformeerd). Daarvoor zou het ministerie van VWS zich sterk(er) moeten maken.

Kortom, tot op heden ben ik niet erg gecharmeerd van de activiteiten van de Nederlandse overheid in brede zin om ook de Caribisch Nederlandse student op een welkome manier aan de (Europees Nederlandse) studie te helpen.

Mag ik u verzoeken om uw bijdrage te leveren om dit alles te verbeteren. Ieder natuurlijk vanuit een eigen specifieke verantwoordelijkheid:

- het ministerie van OCW (al dan niet d.t.v. de Commissie OCW):
 - profielen binnen het CSEC op wettelijk niveau vaststellen;
 - informeren van HBO-/MBO-instellingen in Europees Nederland over het bestaan van CSEC en de waarde van het schooldiploma.
- het ministerie van BZK (al dan niet d.t.v. de Commissie KR):
 - het daarheen leiden - samen met andere ministeries/commissies, o.a. Fin en VWS - dat de rest van de 'keten' ook wordt gesloten (BSN, Digid, NL-Bank, zorgverzekering).

Met vriendelijke groet,

Ir. J.H.T. (Jan) Meijer MBA,
Bellevue Road 4, Upper Round Hill,
Sint Eustatius, Caribisch Nederland.
E j.m@jhtm.nl